

Průvodka

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenčních schopností

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 - Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452

Název DUMu	<i>Ladislav Fuks</i>
Název dokumentu	<i>VY_32_INOVACE_02_05</i>
Pořadí DUMu v sadě	<i>5</i>
Vedoucí skupiny/sady	<i>Lucie Škvářilová</i>
Datum vytvoření	<i>5. 3. 2013</i>
Jméno autora	<i>Lucie Škvářilová</i>
E-mail autora	<i>skvarilova@gymjev.cz</i>
Ročník studia	<i>4. ročník</i>
Přemět nebo tematická oblast	<i>Český jazyk a literatura</i>
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	<p><i>Pracovní list s životopisem autora, rozbor některých jeho děl. Pro využití všech odkazů je připojení na internet je nutné. Inovace: Využití interaktivní tabule a ICT ve výuce, mezi předmětové vztahy (film).</i></p>

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

Ladislav Fuks (1923 - 1994)

- narodil se v Praze, pochází z rodiny úředníka
- za druhé světové války byl totálně nasazen
- po válce studoval filozofii, psychologii, dějiny umění, pedagogiku na UK
- stal se profesionálním spisovatelem
- spolupracoval s filmaři i Českou televizí na řadě scénářů
- řada jeho děl byla zfilmována nebo převedena do divadelní podoby

Znaky Fuksovy tvorby:

Ladislav Fuks: Pan Theodor Mundstock

- román, groteska
- děj se odehrává za okupace od konce roku 1941 do heydrichiády
- hlavním hrdinou je osamělý Žid, bývalý úředník, obyčejný člověk, který žije s vědomím, že jednoho dne nastoupí do transportu
- zobrazuje se jeho vnitřní svět, který je deformován hrůzou, strachem, tlakem teroru až do patologických stavů a depresí, navíc trpí schizofrenií a rozmlouvá s fiktivním dvojníkem MONEM (zpovídá se mu ze svých představ, obav, myšlenek)
- ke zlomu dojde v okamžiku, kdy se rozhodne, že se na transport dobře připraví
- začne systematicky trénovat, nacvičuje a promýší různé druhy útrap, nachází v tom zdánlivý klid, který je vlastně absurdní v porovnání s tím, co jej skutečně čeká
- v okamžiku, kdy je Mundstock "definitivně připraven", umírá pod koly německého auta při přechodu ulice, když odchází nastoupit do transportu

Najděte v obsahu některé znaky Fuksovy tvorby:

*"Ta první metodická otázka, která ho na cestě domů, plné naděje a spásy, napadla, ne napadla, nýbrž kterou si metodicky položil, zněla:
Kdo vlastně ten koncentrační tábor vydrží?*

A první metodická odpověď, která mu zatanula na mysli, ne zatanula, ale kterou si metodicky dal, zněla:

Ten, kdo jde na to prakticky, postupem, metodou.

Ten, kdo je na vše dokonale, plánovitě, jaksepatří připraven."

Sochrová, M. Čítanka k Literatuře v kostce IV. Praha: Fragment 2007. ISBN 978-80-253-0361-0. Str. 164 - 165.

*"Záleží na tom, jak často se kufr s padesáti kily v rukou přehazuje.
Takový kufr, shledává, je nejlíp přehazovat za každým desátým krokem.
Náhodou je to právě dvojnásobek jeho váhy, ale to je náhoda. Později se může přehazovat za každým pátým a to je pak rovno váze. Ovšem později, když už k cíli zbývá čtyřicet kroků."*

"Poprvé po třiceti létech nepromění pan Theodor Mundstock pohovku na lůžko. Doneše z předsíňky prkno a poprvé po třiceti létech promění pan Theodor Mundstock pohovku na prýčnu."

Sochrová, M. Čítanka k Literatuře v kostce IV. Praha: Fragment 2007. ISBN 978-80-253-0361-0. Str. 165.

Určete vyprávěcí formu a doložte v textu:

Najděte v textech vnitřní molology:

Najděte v textu, jaký ozvláštňující jazykový prostředek autor užívá:

"A pan Theodor Mundstock s kufrem a šedivým flanelem v ruce kvapně vykročí přes velkou třídu, která ho dělí od chudáků před Veletržním palácem, propadlým smrti. (...)

Ale vtom, uprostřed ulice si uvědomí, proboha, pozor!

Vždyť jsem uprostřed ulice, vždyť jsem před cílem!

Zde přece už nepočítat do desíti, zde počítat už jen do pěti! Metodu musím dodržet přesně, to by přece jinak byla bezcenná. A trhnuv sebou uprostřed jízdní dráhy, zarazí se, aby ještě jednou, - za pět - podle nebeského plánu přehodil...

Vtom slyší strašný hluk. Zahlédne, že se na něho řítí obrovské vojenské auto. Před očima se mu zatmí, jakási přeukrutná síla mu vyhodí kufr z ruky a tu pozná, že se dostal do nějaké strašlivé pasti. (...)

Cítí na obličeji kámen a poslední, co ještě rozezná, že je to dlažba této rušné třídy, plná prachu... Přispěchají lidé, strážník v helmě.

Pan Theodor Mundstock leží pod obřím kolem německého nákladního auta a zpod kola teče krev."

Sochrová, M. Čítanka k literatuře v kostce IV. Praha: Fragment 2007. ISBN 978-80-253-0361-0. Str. 165.

Vysvětlete vzhledem k závěru absurditu celého díla:

Ladislav Fuks: Spalovač mrtvol

- hororová novela
- hlavní postavou je KAREL KOPFRKINGL, zaměstnanec pražského krematoria, velmi slušný a spořádaný člověk, starostlivý manžel a otec, ale i podivín - neustále všechny přesvědčuje o své citlivosti, obdiv k hudbě (jména postav jako Dvořák, Strauss apod.), používá slova "nebeská, něžná", své ženě Marii říká LAKMÉ, krematoriu Chrám smrti...
- nacista WILLI REINKE ho přesvědčí, že je v něm zbytek německé krve, Kopfrkingl začne budovat svoji kariéru a stane se nadšeným fašistou
- zrazuje své spolupracovníky, udává známé a nakonec zavraždí svoji ženu a syna MILIHO kvůli židovskému původu, chápe to ale tak, že je chrání před neštěstím, dceru ZINU zachrání před smrtí tibetský minich (druhý Kopfrkingl), který vidí v Kopfrkinglovi vtěleného Budhu
- nakonec Kopfrkingl zešílí, dokonce i po válce je přesvědčen o své pravdě

Najděte v obsahu některé znaky Fuksovy tvorby:

"Něžná," řekl pan Karel Kopfrkingl své krásné černovlasé ženě na prahu pavilónu dravců a lehký předjarní větrík mu provlál vlasy, "tak jsme zase zde. Zde na tom drahém, požehnaném místě, kde jsme se před sedmnácti lety seznámili.

Jestlipak si, Lakmé, vůbec ještě vzpomínáš, před kým to bylo?"

(...) "Všechno jako tenkrát před sedmnácti léty," řekl pan Kopfrkingl, "jen snad až na toho leoparda. Ten tehdejší už asi bude v Pánu. Toho už asi dávno laskavá příroda ze zvířecích okovů vytrhla. No a vidíš, drahá," řekl, pozoruje leoparda, který za mříží mhouřil oči, "pořád mluvíme o laskavé přírodě, milosrdném osudu, dobrativém bohu...vážíme a soudíme jiné, vytýkáme jim to a ono....(....) já mám pořád pocit, že pro vás dělám strašně málo.(....)"

"Nevede," řekl pan Kopfrkingl, "tvou zásluhou. Že jsi měla věno. Že nás podporovala tvá blažená matka. (...) Ne, drahá," zavrtěl pan Kopfrkingl hlavou a pohlédl na leoparda. "Zinušce je šestnáct, Milivojovi čtrnáct, jsou právě ve věku, kdy nejvíce potřebují, a já se musím o vás starat, je to má svatá povinnost."

Fuks, L. Spalovač mrtvol. Praha: Academia 2007. ISBN 978-80-200-1516-7. Str. 7-8.

Najděte v textu adjektiva typická pro Kopfrkinglův projev:

Najděte v textu personifikaci:

Zformulujte hlavní téma ukázky - doložte v textu:

Porovnejte knižní a filmovou ukázku, jak filmaři postihli paralelu mezi člověkem a zvířetem?

"Máme, nejčistší, život před sebou. Máme, nadoblačná, otevřený svět. Je nám otevřeno nebe," ukázal a pohlédl na strop, jako by upozorňoval na hvězdy, nádherný obraz nebo zjevení, "nebe, na kterém za devatenáct let, co jsme spolu, nepřelétl jeden jediný mráček, nebe, jaké někdy vídám nad mým Chrámem smrti, když se v něm právě nikdo nespaluje. Ale v koupelně, všiml jsem si, máme rozbity ventilátor, musím to dát zítra spravit. (...)"

"Pojď, nevyslovná, dřív než se svlékneme, připravíme koupelnu."

A vzal židli a šli, dívala se na ně kočka.

"Je tu horko," řekl pan Kopfrkingl v koupelně a postavil židli pod ventilátor, "asi jsem to přehnal s topením. Otevři ventilátor, drahá."

Když Lakmé vylezla na židli, pan Kopfrkingl jí pohlédl lýtka, hodil jí smyčku na krk a s něžným úsměvem jí řekl:

"Co abych tě, drahá, oběsil?"

Usmála se na něho dolů, snad mu dobře nerozuměla, on se usmál též, kopl do židle a bylo to.

Fuks, L. Spalovač mrtvol. Praha: Academia 2007. ISBN 978-80-200-1516-7. Str. 137.

Najděte v textu místa, kde autor vkládá neočekávané situace:

Najděte v ukázce místo, kde autor stroze popisuje hrůznou událost:

Porovnejte knižní a filmovou podobu, všimněte si motivu kočky:

Použité zdroje:

Fuks, L. *Spalovač mrtvol*. Praha: Academia 2007. ISBN 978-80-200-1516-7.

Prokop, V. *Přehled české literatury 20. století*. Sokolov. O.K.-Soft 2003.

Neprošlo redakčními úpravami.

Sochrová, M. *Čítanka k literatuře v kostce IV*. Praha: Fragment 2007. ISBN 978-80-253-0361-0.

Vlašínová, D. *Ladislav Fuks*. (cit. 04-03-2013) Dostupné z:
<http://www.slovnikceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=325>

Odkazy:

str. 9 - <http://www.youtube.com/watch?v=UalfJUkibwo> (4:59)

str. 10 - <http://www.youtube.com/watch?v=N-Ypg0RSn30> (2:51)

Všechny objekty použité v tomto výukovém materiálu jsou z databáze SW ActiveInspire společnosti Promethean.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY-SA.